

Op daken broedende eenden

Frank Warendorf, coördinator van de Commissie Bescherming

FOTO'S: FRANK WARENDORF

Eendje halverwege afdaling, op weg naar het water

De laatste jaren komt het steeds vaker voor dat in de stad Wilde Eenden op daken en balkons broeden. De film *De Wilde Stad* (2018) bevat een adembenevende scene waarin pullen van de Wilde Eend op het dak van een pand met vijf verdiepingen uiteindelijk het water bereiken, maar niet altijd loopt het zo goed af. Vier derdejaars studenten van de Aeres Hogeschool in Almere hebben in het kader van hun studie Toegepaste Biologie onderzoek gedaan naar deze problematiek. Hun adviesrapport met de titel “Veiligheid van wilde eendenpullen (*Anas Platyrhynchos*) op daken en balkons” verscheen op 1 juli 2019 (niet gepubliceerd). De studenten, Rens van Driel, Marieke van der Meijden, Arman Mirzaie en Kees Mulder, hadden zich uit eigen beweging bij de Commissie Bescherming gemeld, omdat ze op zoek waren naar een opdrachtgever voor het uitvoeren van een onderzoeksproject. Ze kwamen als geroepen. Het toeval wilde dat wij het bestuur al hadden gewezen op de wenselijkheid van onderzoek naar de problematiek van op daken broedende eenden. De studenten waren bereid dit onderwerp als onderzoeksproject te nemen. De resultaten van hun onderzoek worden hieronder kort besproken.

De studenten hebben naast literatuuronderzoek bij verschillende dierenambulances navraag gedaan. Hieruit bleek dat het probleem zich vooral in de Randstad voordoet. Medewerkers van de Dierenambulance gevestigd in de gebieden rondom Leiden,

Utrecht, Rotterdam, Den Haag en Almere hebben aangegeven met het probleem bekend te zijn. Er is wel verschil in het aantal meldingen dat zij hierover ontvangen. De dierenambulances Leiden, Utrecht en Rotterdam gaven aan weinig meldingen te ontvangen, slechts enkele per jaar. In Almere en Den Haag zijn wel veel meldingen van broedende eenden op daken en balkons. Verplaatsing van pullen en hun moeder naar het water is niet altijd mogelijk gezien de korte tijd tussen het uitkomen van de eieren en de afdaling om water te bereiken. In het rapport is vermeld dat de Dieren-ambulance Utrecht de voorkeur geeft aan het afdalen van de pullen zelf, zodat jongen en moeder niet gescheiden worden. Het nadeel van het vangen van de eenden is dat wanneer dit mislukt en de moedereend wegvliegt, de kans bestaat dat het contact met de jongen verloren gaat en deze naar de vogelopvang moeten worden gebracht. Overigens is het vangen van een Wilde Eend en haar pullen zonder vergunning niet toegestaan (artikel 3.1 lid 2 Wet natuurbescherming), tenzij het plaatsvindt om te voldoen aan de zorgplicht om de pullen te behoeden voor letsel (artikel 1.11 Wet natuurbescherming).

In het rapport wordt gesteld dat het afdalen over het algemeen goed gaat en dat de pullen veilig landen. Ik voeg hieraan toe dat dit wordt bevestigd door de beelden van De Wilde Stad. Op deze beelden is goed te zien dat een veilige landing zelfs vanaf grote hoogte in een stenige omgeving mogelijk is. Wat echter niet te zien is, is dat één van de zeven eendjes de val niet heeft overleefd. Het eendje kwam ongelukkig terecht op een ligstoel die ingeklapt op een balkon stond. Dit is mij medegedeeld door Ignas van Schaick, de producent van de film.

Volgens het rapport is er bij daken lager dan 6 meter geen probleem. Bij daken hoger dan zes meter is het niet 100% zeker dat de kuikens veilig de grond bereiken, maar is de kans op een veilige afdaling nog steeds erg groot. Bij daken hoger dan 10 meter is de kans dat alle kuikens veilig de grond bereiken beduidend minder.

De studenten hebben naar verschillende mogelijkheden voor het creëren van een veilige afdaling gekeken: installatie van een balustradetrapp, bevestiging van een

Eendenkuikens op een dak vlak voor de grote sprong.

Pulletje van Wilde Eend 'vliegt' door de lucht, hopelijk een zachte landing

opvangnet aan de muur en het plaatsen van een plantenbed. Bij de afweging van de voor- en nadelen van deze drie oplossingen bleek het plantenbed eruit te springen. Door het plaatsen van een plantenbed tegen de gevel kan de grond op een natuurlijke manier worden verzacht. In de natuur zorgen planten er ook voor dat kuikens veilig op de grond landen. Volgens de studenten is hier een ruime keuze aan mogelijkheden en ziet een plantenbed er ook stukken aantrekkelijker uit dan een net.

Daarnaast hebben de studenten de mogelijkheden van preventie onderzocht. Hierbij is gekeken naar roofvogelvliegers, het afspelen van geluiden en het plaatsen van netten op daken om te verhinderen dat een eend er gaat broeden. Deze 'oplossingen' hebben geen zin als er al een eend aan het broeden is. Ook wordt het probleem hierdoor mogelijk verplaatst naar andere daken in de omgeving.

Ten slotte wordt in het rapport een oplossing genoemd die gericht is op het veilig overbrengen van de eendjes naar het dichtstbijzijnde water wanneer een situatie dreigt te ontstaan die hun leven in gevaar brengt: de 'Duck Doos'. Dit pakket, dat kan worden achtergelaten bij de bewoners, bevat katoenen handschoenen (in verband met het risico van ziekteoverdracht), (optioneel) een microfoon die fungeert als babyfoon waardoor de bewoners gewaarschuwd worden als de eieren uitkomen en een net met een maaswijdte van 28 mm dat kan worden gebruikt om kuikens op straat op te vangen als ze naar beneden dreigen te springen. Op de bodem van de doos ligt houtwol. Hiermee kan de doos worden gebruikt om de kuikens veilig en comfortabel te verplaatsen. Het pakket, waarvan helaas geen prototype beschikbaar is, bevat ook een handleiding met informatie over het gebruik van de producten en over de Wilde Eend.

De conclusie van het rapport is dat het plaatsen van plantenbedden de beste oplossing is. Wel wordt terecht gewezen op gemeentelijke regelgeving. Het is niet toegestaan zelf stoeptegels weg te halen om geveltuinen of plantenbedden te maken. Hiervoor moet een aanvraag bij de gemeente worden gedaan. Het maken van een tijdelijke constructie met aarde en planten zou misschien een oplossing zijn.